

Sygn. akt I CSK 2064/22

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa małoletniej K. P. reprezentowanej
przez przedstawicielkę ustawową K. P.
przeciwko P. [...] spółce akcyjnej z siedzibą w W.
o zadośćuczynienie, odszkodowanie, rentę i ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 31 sierpnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 27 sierpnia 2021 r., sygn. akt V ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 października 2020 r. Sąd Okręgowy w W. zasądził od pozwanego P. [...] spółki akcyjnej w W. na rzecz powódki K. P.: kwotę 600 000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 9 października 2020 r.; kwotę 54,63 zł tytułem odszkodowania z odsetkami ustawowymi od 24 kwietnia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 01 stycznia 2016 r., oraz tytułem renty kwoty szczegółowo określone w punkcie trzecim wyroku, a także ustalił odpowiedzialność pozwanego na przyszłość za skutki wypadku, któremu uległa powódka w dniu 5 lipca 2013 r., a w pozostałym zakresie oddalił powództwo i orzekł o kosztach postępowania.

Wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2021 r. Sąd Apelacyjny w [...] uwzględniając częściowo apelację powódki zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że zasądził dodatkowo od pozwanego na rzecz powódki: tytułem zadośćuczynienia dalszą kwotę 200 000 zł z odsetkami ustawowymi od 12 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r.; odsetki od kwoty 600 000 zł w wysokości ustawowej od 12 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. i w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do 8 października 2020 r.; tytułem odszkodowania dalszą kwotę 13,66 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 24 kwietnia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. oraz dalsze kwoty tytułem renty w sposób szczegółowo określony w punkcie I 1 wyroku, a w pozostałym zakresie oddalił apelację i orzekł o kosztach postępowania za obie instancje.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powódkę.

Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołała się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Jej zdaniem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ Sąd Apelacyjny w sposób oczywisty naruszył przepisy prawa materialnego i procesowego. Ponadto postępowanie dotyczy małego dziecka, które doznało bardzo poważnego uszczerbku na zdrowiu, a jego dobro powinno być szczególnie chronione. Szkoda ta będzie istotna przez całe życie powódki, a Sąd Apelacyjny z naruszeniem art. 445 § 1 k.c. dokonał niewłaściwej hierarchizacji kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia, w wyniku czego przyznał powódce rażąco niską kwotę w stosunku do jej wieku, rozmiarów szkody, intensywności krzywdy oraz nieodwracalności kalectwa. W zakresie naruszenia art. 444 § 2 k.c. określił wymiar godzin dziennej opieki nieadekwatnie do rzeczywistości i opinii biegłych lekarzy sądowych. Naruszył także art. 381 k.p.c. odstępując od zasady ustalania prawdy materialnej i pomijając istotne okoliczności sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi

swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by skarga była – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona. Sposób sformułowania wniosku wskazuje, że powódka traktuje skargę kasacyjną nie jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, a jako instrument pozwalający jej na kwestionowanie niesatysfakcjonującego ją

rozstrzygnięcia w trzeciej instancji, któremu to celowi postępowanie kasacyjne nie służy.

Oczywistej zasadności skargi nie dowodzą wnioski, które Sąd Apelacyjny wyprowadził z całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym opinii biegłych, w zakresie wymiaru godzin opieki na potrzeby ustalenia wysokości renty. Powódka kwestionuje w tym zakresie podstawę faktyczną zaskarżonego rozstrzygnięcia i przeprowadzoną przez Sąd Apelacyjny ocenę dowodów, co w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne, także wtedy, gdy ma to miejsce pod pozorem naruszenia przepisów prawa materialnego (art. 398³§ 3 i 398¹³§ 2 k.p.c.). Na tej podstawie neguje następnie wyprowadzone przez ten Sąd wnioski dotyczące wysokości renty z tytułu zwiększonych potrzeb (art. 444 § 2 k.c.).

Skarżąca przy konstrukcji skargi pominęła, że skarga kasacyjna jest instrumentem prawidłowości stosowania prawa przez sądy, a nie instrumentem kontroli ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia. Nie można zatem przenosić do postępowania kasacyjnego sporów dotyczących stanu faktycznego, gdyż jego ustalenie należy do sądów *meriti*, a Sąd Najwyższy nie ma w tym zakresie żadnych, ustrojowych ani procesowych kompetencji (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 1169/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 139 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2014 r., IV CSK 671/13, niepubl.). Podstawą przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie mogą być zatem kwestie dotyczące błędnej - w ocenie skarżącej - oceny opinii biegłych i nie nadania dostatecznego znaczenia opiniom innych biegłych, a oparcie się na opinii biegłego ortopedy, który określił wymiar godzin, kiedy powódka wymaga opieki osoby trzeciej do 6 godzin dziennie, w sytuacji, gdy pozostali biegli jedynie ogólnie podnieśli, że wymaga ona stałego nadzoru osób trzecich nie konkretyzując wymiaru tej opieki czasowo (k. 1857 i 1872, 2095 - 2096).

Ponadto Sądy *meriti* bardzo szczegółowo przytoczyły motywy określenia niezbędnej pomocy osób trzecich w wymiarze 6 godzin dziennie uwzględniając odpoczynek nocny, czynności wykonywane samodzielnie przez dziecko nie wymagające aktywnego uczestnictwa rodzica, pobyt powódki w szkole,

rehabilitację, zajęcia psychologiczne, logopedyczne, korepetycje, wyjazdy na turnusy rehabilitacyjne. Argumentacja ta jako przekonująca nie przemawia za oczywistą zasadnością skargi (k. 1872, k. 2090 - 2096).

Sąd Apelacyjny był także uprawniony do pominięcia – w świetle art. 381 k.p.c. - dalszych wniosków dowodowych zgłoszonych przez skarżącą w apelacji. Lakoniczny wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, w świetle motywów zaskarżonego rozstrzygnięcia (k. 2089 – 2095), nie dostarcza argumentów przemawiających za oczywistą zasadnością skargi w tym zakresie. Sąd Najwyższy na etapie przedsądu nie bada przy tym podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴§ 1 pkt 2 k.p.c.), a jedynie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴§ 2 k.p.c.), które stanowią odrębne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

O oczywistej zasadności skargi nie przekonuje także kwota przyznanego powódce zadośćuczynienia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że zadośćuczynienie przyznawane na podstawie art. 445 § 1 k.c. ma charakter kompensacyjny, stanowi sposób naprawienia szkody niemajątkowej wyrażającej się krzywdą w postaci doznanych cierpień fizycznych i psychicznych. O rozmiarze należnego zadośćuczynienia pieniężnego powinien zatem decydować w zasadzie rozmiar doznanej krzywdy: stopień cierpień (ich intensywność, czas trwania, nieodwracalność następstw i inne podobne okoliczności). Niewymierny w pełni charakter tych okoliczności sprawia, że sąd przy ustalaniu rozmiaru krzywdy i tym samym sumy zadośćuczynienia ma pewną swobodę (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 8 września 2017 r., II CSK 842/16, niepubl. i z 28 lipca 2017 r., II CSK 311/16, niepubl.). Ustalenie rozmiaru krzywdy i wysokości zadośćuczynienia pozostawione jest zatem uznaniu sądu *meriti*. Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym ma ograniczone możliwości w tym zakresie, mógłby zakwestionować ocenę Sądu *meriti* tylko wtedy, gdyby była rażąco błędna (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 8 sierpnia 2007 r., I CSK 165/07, OSNC – ZD 2008, nr C, poz. 66).

Z analizy wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i motywów zaskarżonego orzeczenia nie wynika, by Sąd Apelacyjny oczywiście wadliwie określił przesłanki decydujące o rozmiarze odpowiedniej sumy zadośćuczynienia lub doprowadził do dysonansu między poprawnie sformułowanymi przesłankami w

ujęciu ogólnym, a zindywidualizowanymi przesłankami dotyczącymi powódki, arbitralnie i dowolnie kształtując wysokość zadośćuczynienia w sposób spełniający przesłankę oczywistej zasadności skargi.

Lektura motywów zaskarżonego orzeczenia nie pozwala na stwierdzenie, by w następstwie przyjęcia kwoty 800 000 zł, jako odpowiedniej w rozumieniu art. 445 § 1 k.c., zamiast żądanej przez skarżącą kwoty 1 100 000 zł - wykazywało ono kardynalne wady w stopniu przemawiającym za realizacją przesłanki oczywistej zasadności skargi. Prezentując pogląd przeciwny skarżąca pomija, że w toku postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił jej z tego tytułu 200 000 zł (zadośćuczynienie łącznie wyniosło 1 000 000 zł), a kwota zadośćuczynienia była należna już w 2014 r., co uwzględnił Sąd Apelacyjny przyznając jej odsetki od zasądzonego zadośćuczynienia w kwocie 800 000 zł od dnia 12 lutego 2014 r. Sądy *meriti* nie pominęły także przy wymiarze zadośćuczynienia, że powódka w dacie wypadku miała jedynie 6 lat, a jego nieodwracalne konsekwencje będą ją dotyczyć przez całe życie.

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

[as]